

INSTITUUT VOOR FINANCIËLE ARCHEOLOGIE

Het aandeel als onderzoeksbron

We bespreken hier welke informatie je vindt op een aandeel en hoe je een aandeel gebruikt als onderzoeksbron. Dit doen we aan de hand van een voorbeeld, namelijk het Denaeyer-aandeel. Hoewel de meeste oude aandelen in het Frans gedrukt zijn, is het Denaeyer-aandeel tweetalig.

Uiteraard is de inhoud van de gegevens in beide talen volledig dezelfde.

EFFECT GECREËERD NA 6 OCTOBER 1944

S. A. DENAEYER N. V.

te WILLEBROEK

Gesticht volgens akte voor Mr Edouard Van Halteren, notaris te Brussel, de 20 juli 1907, verschenen in de bijlagen tot het « Belgisch Staatsblad » van 5-6 augustus 1907, onder n° 4587.

De statuten werden herhaalde malen gewijzigd en laatst op 18 april 1967 volgens akte verleden voor Mr Yves Janssens, notaris te Willebroek, vervangende Mr Jacques Van Wetter, notaris te Elsene, verschenen in de bijlagen tot het « Belgisch Staatsblad » van 4 mei 1967 onder n° 888-2. Na deze wijziging werden de statuten gekoördineerd in hun Nederlandse en Franse tekst en gelijktijdig met hogervermelde akte van wijziging gepubliceerd.

Maatschappelijke zetel : WILLEBROEK
Administratieve zetel : BRUSSEL

Handelsregister Mechelen n° 54
Handelsregister Brussel n° 334.168

à WILLEBROEK

Constituée par acte passé devant Mr Edouard Van Halteren, notaire à Bruxelles, le 20 juillet 1907, publié aux annexes au « Moniteur Belge » des 5-6 août 1907, sous le n° 4587.

Les statuts ont été modifiés à diverses reprises et pour la dernière fois le 18 avril 1967 suivant acte passé par-devant Mr Yves Janssens, notaire à Willebroek, substituant Mr Jacques Van Wetter, notaire à Ixelles, publié aux annexes au « Moniteur Belge » du 4 mai 1967, sous le n° 888-2. A la suite de cette modification, les statuts ont été coordonnés dans leurs textes néerlandais et français et publiés en même temps que l'acte modificatif repris ci-dessus.

Siège social : WILLEBROEK
Siège administratif : BRUXELLES

Registre du Commerce de Malines n° 54
Registre du Commerce de Bruxelles n° 334.168

MAATSCHAPPELIJK KAPITAAL :

FRANK 110.000.000 FRANCS

vertegenwoordigd door 125.333 aandelen zonder aanduiding van waarde, die elk op één 125.333^e van het maatschappelijk bezit recht geven.

CAPITAL SOCIAL :

représenté par 125.333 actions sans désignation de valeur, donnant droit chacune à un 125.333^e de l'avoir social.

AANDEEL

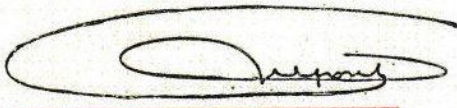
zonder aanduiding van waarde

ACTION

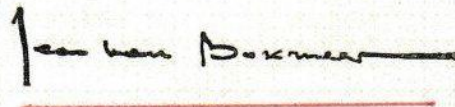
sans désignation de valeur

N° 082334

EEN BEHEERDER,
UN ADMINISTRATEUR,

EEN BEHEERDER,
UN ADMINISTRATEUR,

TITRE CREE APRES LE 6 OCTOBRE 1944

UITTREKSEL DER STATUTEN

EXTRAIT DES STATUTS

Art. 3. — De vennootschap heeft tot doel:
a) De fabricatie en de handel in papier en papiergeraad;
b) De constructie en de verkoop van tellers, boelinstellingsmachines en machines in het algemeen;
c) En alle bewerkingen, ondernemingen die verband houden met deze soorten nijverheid en handel.

Art. 4. — De Maatschappij werd opgericht op twintig juli negentienhonderd en zeven voor een duim van dertig jaar. De buitengewone algemene vergadering van drieëntwintig april negentienhonderd zeventien heeft beslist de Maatschappij te verlenen voor een periode van dertig jaar...

Art. 5. — Het kapitaal is vastgesteld op honderd en tien miljoen frank tegenwoordig door honderd vijftienhonderd drieduizend drieduizend aandelen zonder aanduiding van waarde, elk tegenwoordig éénhonderd vijftienhonderd drieduizend drieduizendste van het Maatschappelijk bezit.

Art. 6. — 1° Bij de oprichting van de Maatschappij bestond het Maatschappelijk kapitaal uit twaalf duizend en zeven bevoorrechte aandelen, een kapitaal van zes miljoen drieduizend vijfhonderd frank...

Art. 7. — In geval van verhoging van het Maatschappelijk kapitaal worden de nieuwe aandelen die te onderschrijven zouden zijn in specien, bij voorkeur aangeboden, aan de eigenaars van de aandelen...

Art. 21. — De beheerraad vergadert op uitnodiging van de voorzitter of van de beheerder die deze dienst waarnaemt, zo dikwils als de belangen van de Maatschappij zulks vergen.

Art. 33. — Ieder jaar, de vierde dinsdag van de maand september te veertien uur dertig minuten wordt een gewone algemene vergadering gehouden.

Art. 50. — In geval van ontbinding van de Maatschappij, welke ook de oorzaak wree, heeft de algemene vergadering de meest uitgebreide volmachten tot de verffersaars te kiezen en hun volmachten te bepalen...

Art. 3. — La société a pour objet :
a) La fabrication et le commerce du papier et de la pâte à papier;
b) La construction et la vente de compteurs, machines écrivantes et machines en général;
c) Et toutes opérations et entreprises qui se lient à ces genres d'industrie et de commerce.

Art. 4. — La société a été construite le vingt juillet mil neuf cent sept pour une durée de trente années. L'assemblée générale extraordinaire du vingt trois avril mil neuf cent trente sept a décidé de proroger la durée de la société pour une période de trente années...

Art. 5. — Le capital est fixé à cent dix millions de francs, représentés par cent vingt cinq mille trois cent trente trois actions sans désignation de valeur...

Art. 6. — 1° Lors de la constitution de la société, le fonds social se composait de douze mille sept cent actions privilégiées représentant un capital de six millions trois mille cinq cent francs et de deux mille quatre cent actions ordinaires sans mention de valeur nominale.

Art. 7. — L'assemblée générale extraordinaire du vingt trois septembre mil neuf cent vingt trois a porté le nombre d'actions privilégiées à quarante mille représentant un capital de vingt millions de francs.

Art. 8. — Lors de toute augmentation du capital social, les nouvelles actions qui seraient à souscrire contre espèces, sont offertes par préférence aux propriétaires des actions existant au jour de l'émission...

Art. 21. — Le conseil d'administration se réunit sur la convocation du président ou de l'administrateur en faisant fonction aussi souvent que l'intérêt de la société l'exige...

Art. 33. — Il est tenu chaque année le quatrième mardi du mois de septembre à quatorze heures trente une assemblée générale ordinaire.

Art. 50. — En cas de dissolution de la société, quelle qu'en soit la cause, l'assemblée générale a les pouvoirs les plus étendus pour choisir les liquidateurs et pour déterminer leurs pouvoirs et leurs émoluments...

De voorzijde

- 1) *Denaeyer*: Naam van het bedrijf. Soms vind je daar ook een verkorte naam.
- 2) *N.V.*: De rechtsvorm is in dit geval de naamloze vennootschap. Je kan ook andere rechtsvormen aantreffen: *cva*, *comva*, *pvba*, *cv*, *sv*, ...
- 3) *Gesticht volgens akte voor (verleden) Mr Edouard Van Halteren, notaris te Brussel, de 20 juli 1907.*

Hier vinden we de naam en standplaats van de notaris bij wie de oprichtingsakte berust. Wanneer die notaris werd ingeschakeld voor de oprichting, mogen we aannemen dat het interessant kan zijn om te zoeken naar andere akten. De kans is immers groot dat men ook bij hem te rade ging voor de aan- of verkoop van onroerende goederen, voor het afsluiten van leningen, enz. We zien tegelijk de datum waarop de akte verleden werd. Dat is de officiële 'geboortedatum' van de vennootschap.

- 4) *Verschenen in de bijlagen tot het Belgisch Staatsblad van 5-6 augustus 1907, onder nr 4587.*
Van 1873 tot nu worden alle akten van handelsvennootschappen integraal of verkort gepubliceerd als bijlage tot het Belgisch Staatsblad. Met de gegevens op het gedrukte aandeel kunnen we gericht zoeken in de Bijlagen van het Belgisch Staatsblad. Onder het nummer 4587 van 1907 kunnen we de inhoud vinden van de volledige oprichtingsakte. Daarin staat onder andere vermeld wie de bestuurders waren, wie de aandelen onderschreef, wat het maatschappelijk doel van de vennootschap was, of er een inbreng in natura was en uit wat die dan bestond. Zo kan je een volledige beschrijving van de inboedel van een atelier aantreffen, alsook van het ateliergebouw met zijn exacte ligging, enz.

- 5) *'de statuten werden herhaalde malen gewijzigd ...'*
Eens een vennootschap opgericht was, kon er van alles gebeuren waardoor een notariële akte en de bijhorende publicatie vereist was. Zo kan er sprake zijn van een kapitaalsverhoging of een naamswijziging. De meest recente datum die men vermeldde op het gedrukte aandeel, is meestal een aanwijzing voor het jaar waarin dat aandeel effectief gedrukt werd.

- 6) *Maatschappelijke zetel: Willebroek*
Dat vormt het 'officieel adres' van de vennootschap. Dat kan, maar hoeft dus niet, op de plaats zijn van de bedrijfsactiviteit.

- 7) *Administratieve zetel: Brussel*
Op die plaats was de hoofdadministratie en het bestuur gevestigd. Ook dat kan afwijken van de plaats waar het bedrijf zijn activiteiten ontplooid. Zeker wanneer een handelsvennootschap over verschillende vestigingen beschikte, kon dat voorkomen.

- 8) *Handelsregister Mechelen nr 54, Handelsregister Brussel nr 334.168.*
Per vestigingsplaats moest er een handelsregisternummer worden aangevraagd bij de territoriaal bevoegde Rechtbank van Koophandel. Het handelsregister werd opgericht op 30 mei 1924, maar trad pas in werking in 1927. In het handelsregister is heel wat informatie over het bedrijf terug te vinden. Zo kan je er meer vinden over de aard van de activiteiten, de aanvangsdatum van de handelsactiviteiten, vermeldingen over vonnissen (bijvoorbeeld betreffende faillissementen), enz.

- 9) *Maatschappelijk kapitaal: 110.000.000 frank*
Op het gedrukte aandeel vinden we ook de vermelding van hoe groot het kapitaal was in het bedrijf. Dat bedrag geeft een indicatie over de grootte van een bedrijf.

10) Vertegenwoordigd door 125.333 aandelen

Het aantal en de soort delen waaruit het kapitaal is samengesteld. Die laten ook toe om in te schatten wat het belang van een aandeelhouder in het geheel van het bedrijf was. Samen met het kapitaal in het bedrijf kan je tegelijk gemakkelijk nagaan hoeveel een persoon bij de oprichting van het bedrijf had geïnvesteerd.

11) Aandeel zonder aanduiding van waarde

Daarmee wordt aangegeven welke hoeveelheid dat 'waardepapier' vertegenwoordigt, namelijk één aandeel (men kan ook coupures hebben van 5, 10, 25, 50, 100, 1000, ... in dat geval vertegenwoordigt één vel papier dan respectievelijk 5, 10, 25, ...aandelen). Het aandeel in ons voorbeeld is een aandeel aan toonder. Er bestaan ook aandelen op naam. In dat geval zal de naam van de eigenaar van het bedrijf genoteerd worden.

12) Nr 082334

Elk gedrukt aandeel kreeg een uniek nummer (om vervalsingen en fraude te voorkomen).

13) Een beheerder

Elk gedrukt aandeel moet wettelijk door twee beheerders ondertekend worden. Dat kan een originele ondertekening zijn, door middel van een stempel gebeuren of gewoon gedrukt zijn. We zien dan wel twee handtekeningen, maar kunnen niet altijd ontcijferen welke namen erachter schuil gaan. Daarvoor dienen we de statuten te raadplegen.

14) Effect gecreëerd na 6 oktober 1944

In oktober 1944 moesten alle bestaande effecten aangegeven worden en aan een regularisatie worden onderworpen. Alle effecten uitgegeven na oktober 1944 moesten dan deze vermelding hebben.

Op het gebruikte voorbeeld zien we geen afbeelding. Soms bevatten gedrukte aandelen wel mooi iconografisch materiaal. Je kan er soms bedrijfsgebouwen op afgebeeld vinden. Net zoals bij een brief- of factuurhoofd is het wel aan te raden om daar voorzichtig mee te zijn. Meer dan eens stelde men de werkelijkheid te rooskleurig voor. Soms vind je de naam en/of handtekening van de graveur of de ontwerper van het aandeel. Soms kan je ook de drukkerij terugvinden waar het aandeel gedrukt werd.

De achterzijde

Op de achterzijde nam men uittreksels uit de statuten op. We willen er graag op wijzen dat de onderzoeker er goed aan doet om zich daar niet toe te beperken. Het betreft slechts enkele vermeldingen uit de integrale statuten. De wijze waarop de winst moest worden uitgekeerd ('tegen afgifte van coupon nr. xx' zal er een bedrag van yy frank uitgekeerd worden'), werd bijvoorbeeld altijd in de statuten opgenomen, maar niet noodzakelijk op het aandeel zelf.

Meestal bevatten die uittreksels op de achterzijde de volgende gegevens:

- Maatschappelijk doel: wat mag de vennootschap doen, bijvoorbeeld het produceren, kopen en verkopen van motoren. Dat geeft een aanwijzing in welke sector men actief was .
- Bij een inbreng in natura nam men vaak op wie die deed, waaruit die bestond en wat de inbrenger in ruil kreeg.
- De manier waarop de winst werd verdeeld.
- Wanneer en waar de jaarlijkse statutaire vergadering zou plaatsvinden.

Overig

Aan het aandeel is ook een couponblad gehecht. Dat bestaat meestal uit 29 coupons en een talon. Eens de 29 coupons opgebruikt zijn, kan men de talon inruilen voor een nieuw couponblad.